

ASLIM-95 Genel Özellikleri

- Başak Özelliği : Kavuzları Yarı Açık, Kirli Beyaz, Kılçıklı
- Bitki Boyu : 100-120 cm
- Yatmaya Dayanıklılık : Dayanıklı
- Kullanım Alanı : Yemlik
- Dane Verimi (kg/da) : 150-400 kg/da
- Gelişme Tabiatı : Alternatif
- Toprak İsteği : Buğday ve Arpanın Yetiştirmediği Sorunlu Alanlar
- Kurağa Dayanıklılık : Dayanıklı
- Soğuğa Dayanıklılık : Dayanıklı

Teknolojik Özellikleri

- Protein Oranı (%) : 14
- Bin Dane Ağırlığı (g) : 35-37

Hastalık ve Zararlılara Dayanıklılık Durumu

- Rastığa dayanıklı
- Sarı ve kara pasa dayanıklı, kahverengi pasa orta dayanıklı
- Sürmeye dayanıklı
- Kök ve kök boğazı hastalıklarına orta dayanıklı

Yetiştirilmesi İle İlgili Tavsiyeler

Yetiştirme şartları yönünden seçici değildir. Her çeşit toprakta yetişebilir. Ekim ayı içinde ekimin tamamlanması, dekara 22-24 kg tohum kullanılmalıdır.

Toprak analizi yapılmamış ise İç Anadolu Bölgesinde kuruda 5-6 kg P₂O₅ (Saf Fosfor) ve 2-3 kg N (Saf Azot). Toplam N (Saf Azot) miktarı bahar mevsiminde dekara kuruda 6 kg/da tamamlanmalıdır.

Tavsiye Edilen Bölgeler

Bölge yönünden seçici değildir. Tahıl tarımı yapılabilen kıraç, yarı taban ve problemlili alanlara tavsiye edilmektedir.

🏠 Ereğli yolu üzeri 2. Km. PK: 125 42020 KONYA

☎ +90 332 355 1290 📞 +90 332 355 1288

🌐 www.arastirma.tarim.gov.tr/bahridagdas

Bahri Dağdas
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

ÇAVDAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Türkiye'de çavdar, diğer ürünlerin verimli olmadığı fakir topraklarda yetiştirilir. En çok, Orta Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde ziraatı yapılır. Çavdar, daha çok yayla ikliminde yetişir. Kuvvetli kök sistemi olduğu için kuraklığa ve soğuğa dayanma gücü yüksektir. Ülkemizde en son 1995 yılında Aslım-95 çavdar çeşidi tescil edilmiştir. O zamandan 2013 yılına kadar çalışma yapılmamıştır.

Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde 2013 yılında yeniden ıslah projesi başlatılmış ve bunun için yurtiçi ve yurtdışı kaynaklardan tohum toplanmıştır.

Çavdar, serin iklim tahılları içinde dünyada buğday, arpa ve yulaftan sonra dördüncü, Ülkemizde ise buğday ve arpadan sonra üçüncü sıradadır. Ana üretici ülkeler sırasıyla Rusya, Beyaz Rusya, Polonya, Almanya ve Ukraynadır. Beslenme değeri yüksek olduğundan genelde hayvan beslemesinde kullanılmaktadır. Son yıllarda çavdar, silo, yeşil yem ve kuru ot olarak önem kazanmış olup, birçok yerde yeşil ot, yeşil gübre ve rüzgâr erozyonuna karşı koruma bitkisi olarak yetiştirilmektedir.

İklim İstekleri

Soğuğa en dayanıklı tahıl olan çavdar kışları çok sert geçen yörelerde bile yetiştirilir ve sonbaharda ekilip ertesi yıl yaz başlarında biçilir.

Yetiştirme Teknikleri

Çavdarın toprak hazırlığı buğday ve arpa gibidir. Çorağı fazla olan yerlerde toprak işlenmesi 25-30 cm derinliğinde yapılmalıdır. Toprak yüzünde birikmiş olan tuzlar alt üst edilir. Şayet çorak topraklarda üstteki tuzlar derin işleme ile alta verilmezse tuz yoğunluğu fazla olan yerde çimlenmez. Çavdar serpme ve sıraya ekim yapılır. Ekim aletleri ile sıraya ekim en iyisidir. Çavdarın dane ağırlığı düşük olduğundan 2-3 cm derinliğe ekilmelidir. Dekara 16-18 kg/da tohum kullanılmalıdır. Çavdarda kardeşlenme oranı yüksektir sık ekim bitkilerin birbirini engellemesi yönünden tavsiye edilmez.

Gübreleme

Çavdarın gübre isteği fazla değildir. Çavdar, topraktaki artık besin maddelerinden çok iyi yararlanabilir. Asıl besin maddeleri alımı sapa kalkma sırasında hızlanır. Serin iklim tahıllar içerisinde azot ihtiyacı en az olan çavdardır. İlkbaharda fazla azotlu gübrelerden kaçınmalıdır. Çünkü fazla azot çavdarda yatmaya yol açar. Fosforlu gübreler çavdarda belirgin verim artışı sağlar. Ön bitkinin gübrelendiği tarlalarda gübreye gerek yoktur. Dekara 4 kg azot ve 4-6 kg fosfor verilebilir. Fosforun tamamı ile azotun 1/3 ekimle birlikte, azotun 2/3'ü ise sapa kalkma döneminde verilebilir.

Hastalık

En önemli hastalığı Claviceps purpurea mantarının sebep olduğu çavdarmahmuzu hastalığıdır. Korunmak için, münavebeli ekim yapılmalı ve hastalıklı bitkilerin başak bağlamadan önce sökülüp yok edilmesi gerekir. Hasat ve Harman Çavdarın çiçek kavuzları taneyi gevşek tuttuğundan ve dış kavuzlar dar olduğundan tane dökme önemli bir sorundur. Bu nedenle çavdarın hasat zamanının seçimi önemlidir. Orak veya tırpanla hasat sarı olum dönemi sonunda; biçerdöverle hasat ise tam olum dönemi başında ve günün erken saatlerinde yapılmalıdır.

Çavdar unu ekmek yapımında direkt olarak kullanılabilir. Ancak gaz tutma kapasitesinin düşüklüğü ekmeği sert ve gözeneksiz yapar. Buda tüketim zorluğu sağlar. Ancak ekmeklik buğday unu veya diğer unlarla karıştırılırsa iyi sonuç alınır.

Ayrıca dane, yeşil ot ve slaj olarak hayvan beslenmesinde önemlidir. Ayrıca diğer tahıl ve yeşil ot bitkilerinin değerlendiremediği toprakları değerlendirmesi bakımından önemli bir bitkidir.